

t

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد مشاوره خانواده

موضوع :

ساخت و هنجاریابی آزمون هوش اجتماعی در بین
دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران سال
تحصیلی

۸۷-۸۸

استاد راهنما : دکتر ابوالفضل کرمی

استاد مشاور : دکتر غلامرضا صرامی

استاد داور : دکتر علی دلاور

پژوهشگر : کبری باقری

بدین وسیله از تلاش بی شائبه استاد محترم راهنماجناب آقای دکتر ابوالفضل کرمی که همواره در طول پژوهش با صبر و شکیبایی بسیار موانع موجود بر سر راه این پژوهش را با دقت و نکته سنجی برطرف نموده و از ارائه هرگونه راهنمایی دریغ ننمودند صمیمانه تشکر و قدردانی می کنم .

قدردانی و تشکر فراوان و بی دریغ از استاد مشاور جناب آقای دکتر غلامرضا صرامی که با ارائه نظرات ارزشمند و سازنده و دقت خاص خویش بر غنای این پژوهش افزودند .

و با تشکر ازاستاد گرانقدر جناب آقای دکتر علی دلاور که داوری این پژوهش را پذیرفتند و این مایه ی افتخاراینجانب می باشد.

و با تشکر از دوست عزیزم خانم سلیمانی که در تمام مراحل انجام کار یاریگر من بودند .

و با تشکر از دانشجویانی که با صبر و حوصله مرا یاری کرده و در تکمیل پرسشنامه همکاری لازم را داشتند .

تقدیم به :

به مادر مهربانم ، آفتاب روشنائی بخش زندگیم که سعادت‌م را مرحون فداکاری‌ها و گذشته‌های بی‌پایانش می‌دانم، او که تمامی اجزای وجودم با مهر و محبتش در هم آمیخته و آنچه دارم از دعای خیر اوست.

پدر بزرگووارم که درس صداقت و ایمان را به عنوان اولین
امید زندگی به من آموخت او که شمع وجودش روشنایی
بخش زندگیم است و هستیم در آرزوی احیای ذره ای از
زحماتش تداوم دارد.

تقدیم به

رسول عزیزم

شریکم، آرام بخشم، شادی ام

همسر م

فهرست

فصل اول

۷.....	مقدمه.....
۱۰.....	بیان مساله .....
۱۲.....	اهداف تحقیق .....
۱۲.....	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۱۴.....	سوالات تحقیق.....
۱۵.....	تعاریف مفاهیم و واژگان اختصاصی .....
۱۵.....	تعریف نظری .....
۱۵.....	تعریف عملیاتی .....

فصل دوم

۱۷.....	تعریف هوش .....
۱۹.....	نظریه های هوش .....
۱۹.....	اقدامات نخستین آلفرد بینه .....
۱۹.....	هوش یگانه و هوش چند گانه.....

۲۱.....	نظریه گیلفورد .....
۲۲.....	نظریه ی هوش سه بخشی استرنبرگ.....
۲۴.....	نظریه گاردنر .....
۲۶.....	تعریف هوش اجتماعی .....
۲۸.....	نظریه های ابتدایی هوش اجتماعی .....
۳۰.....	نظریه های مدرن هوش اجتماعی.....
۳۶.....	نظریه هوش اجتماعی کیهلستروم و سانتر .....
۳۸.....	مدل گرینسپین از هوش اجتماعی .....
۴۰.....	پیشینه هوش اجتماعی .....
۴۴.....	ابعاد هوش اجتماعی .....
۵۲.....	هوش اجتماعی و هوش تحصیلی .....
۵۵.....	هوش اجتماعی و هوش هیجانی .....
۵۹.....	مبانی نظری آزمون سازی و هنجاریابی.....
۵۹.....	تعریف اندازه گیری.....
۵۹.....	آزمون.....
۶۱.....	مراحل ساخت آزمون های استاندارد شده.....
۶۱.....	تعیین هدف های تهیه آزمون .....
۶۱.....	تهیه محتوای فرم تجربی آزمون.....
۶۲.....	اجرای فرم تجربی آزمون .....
۶۲.....	باز آزمایی و بررسی پایایی زمانی آزمون.....
۶۲.....	تهیه و تنظیم جدول نرم آزمون .....
۶۳.....	مطالعه در مورد روایی ملاکی و روایی سازه ی آن .....
۶۳.....	تجزیه و تحلیل سوالات آزمون .....
۶۳.....	روش های تجزیه و تحلیل سوالات آزمون.....
۶۴.....	تجزیه و تحلیل سوالات با روش تحلیل عاملی.....
۶۵.....	ویژگی های روان سنجی آزمون ها.....
۶۶.....	روایی.....
۶۸.....	پایایی .....
۷۲.....	هنجار.....
۷۳.....	انواع هنجارها .....
۷۷.....	پیشینه پژوهش.....
فصل سوم	
۸۲.....	مقدمه .....
۸۲.....	طرح کلی پژوهش.....
۸۲.....	جامعه آماری .....
۸۳.....	نمونه.....
۸۳.....	روش نمونه گیری.....
۸۴.....	ابزار پژوهش .....
۸۵.....	روش اجرای آزمون.....
۸۵.....	روش نمره گذاری .....

روش تجزیه و تحلیل داده ها.....۸۶

فصل چهارم

مقدمه	۸۸
نتایج مرحله مقدماتی.....	۸۸
آمار توصیفی داده ها.....	۸۹
تحلیل داده ها.....	۸۹
سوال اول.....	۸۹
سوال دوم	۱۰۷
سوال سوم.....	۱۱۱
سوال چهارم	۱۱۴
سوال پنجم	۱۱۸

فصل پنجم

مقدمه.....	۱۲۵
بحث و نتیجه گیری.....	۱۲۵
محدودیت ها.....	۱۳۲
پیشنهادات.....	۱۳۲
منابع فارسی.....	۱۳۳
منابع لاتین.....	۱۳۷
پیوست الف.....	۱۴۲
پیوست ب.....	۱۴۶
پیوست ج.....	۱۵۱
پیوست د.....	۱۵۳

فهرست جداول و نمودارها

- جدول ۴-۱: توزیع فراوانی نمونه ۸۹
- جدول ۴-۲: جدول اشتراکات..... ۹۱
- جدول ۴-۳: شاخص های آماری اولیه با استفاده از روش تحلیل مولفه های اصلی..... ۹۳
- جدول ۴-۴: جدول آماره های مربوط به ۶ جزء استخراج شده..... ۹۸
- جدول ۴-۵: جدول ماتریس مولفه ها برای عامل های استخراج شده..... ۹۹
- جدول ۴-۶: خلاصه ای از تحلیل عاملی بعد از چرخش از ۶۱ سوال پرسشنامه..... ۱۰۲
- جدول ۴-۷: ضریب پایایی، همسانی درونی سوالات پرسشنامه نهایی ۵۵ سوالی محقق ساخته
بعد از تحلیل عاملی ۱۰۳
- جدول ۴-۸: ضریب همبستگی بین عوامل به دست آمده با همدیگر و نمره کل
پرسشنامه محقق ساخته..... ۱۰۶
- جدول ۴-۹: آزمون مستقل بین نمره ی گروه قوی و ضعیف ۱۰۸
- جدول ۴-۱۰: مقدار KMO و نتیجه آزمون کرویت بارتلت برای ماتریس ۱۱۰

- جدول ۴-۱۱ : ضریب پایایی ، همسانی درونی سوالات پرسشنامه ۶۱ سوالی قبل از تحلیل عاملی ۱۱۱
- جدول ۴-۱۲ : آزمون t مستقل بین نمره ی کل هوش اجتماعی دانشجویان دختر و پسر..... ۱۱۴
- جدول ۴-۱۳ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل مهارت های ارتباطی..... ۱۱۵
- جدول ۴-۱۴ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل حل مشکل..... ۱۱۵
- جدول ۴-۱۵ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل درک اجتماعی..... ۱۱۶
- جدول ۴-۱۶ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل همدلی..... ۱۱۶
- جدول ۴-۱۷ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل عدم درک دیگران..... ۱۱۷
- جدول ۴-۱۸ : آزمون t مستقل بین دانشجویان دختر و پسر در عامل ابراز خود..... ۱۱۷
- جدول ۴-۱۹ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در نمره کل هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر..... ۱۱۹
- جدول ۴-۲۰ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه اول آزمون هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر ۱۲۱
- جدول ۴-۲۱ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه دوم آزمون هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر ۱۲۱
- جدول ۴-۲۲ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه سوم آزمون هوش اجتماعی
دانشجویان دختر و پسر..... ۱۲۲
- جدول ۴-۲۳ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه چهارم آزمون هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر ۱۲۲
- جدول ۴-۲۴ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه پنجم آزمون هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر ۱۲۳
- جدول ۴-۲۵ : هنجار کمی با تاکید بر هنجار استاندارد T, Z در مولفه ششم آزمون هوش اجتماعی
برای دانشجویان دختر و پسر ۱۲۳
- نمودار ۴-۱ : نمودار اسکری ۹۷

چکیده

این پژوهش مطالعه توصیفی از نوع همبستگی است که با هدف ساخت و هنجاریابی پرسشنامه هوش اجتماعی در بین دانشجویان دانشگاه های دولتی شهر تهران در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ انجام گرفته است. در این بررسی تعداد ۴۰۰ نفر دانشجو که ۱۷۰ دختر و ۲۳۰ پسر می باشند، شرکت داشته و جهت گردآوری داده ها، پرسشنامه ۶۱ سوالی بر اساس مبانی نظری و تعاریف هوش اجتماعی توسط محقق تنظیم گردیده است. برای تعیین تعداد عامل های پرسشنامه از تحلیل عاملی با استفاده از نرم افزار استفاده شده است.

یافته های این پژوهش در راستای پاسخگویی به سوالات پژوهش بوده و نشان می دهد ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه که حاکی از پایایی و همسانی درونی آن است، در حد بالایی باشد (۰/۹۱). روایی پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی در حیطه ی روایی سازه، در حد مطلوبی است. مقدار کفایت نمونه برداری (kmo) برابر با ۰/۸۸۱ و ضریب معنی داری خی دو آزمون بارتلت برابر با ۰/۰۰۰۱ که حاکی از روایی بیرونی پرسشنامه محقق است. در ضمن از طریق تحلیل عاملی اکتشافی به روش واریماکس، در نهایت پرسشنامه ی ۵۲ سوالی با ۶ مولفه شامل مهارت های ارتباطی، حل مشکل، درک اجتماعی، همدلی، ابراز خود و عدم درک دیگران به دست آمد. از طرفی از طریق آزمون t مستقل مشخص شده است که بین میانگین نمرات دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنی داری وجود ندارد و بنابراین جداول نرم و هنجار t, Z برای هر دو گروه باهم ارائه شده است.

کلید واژه ها: هوش اجتماعی، ساخت، هنجاریابی

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

بشر از ابتدای زندگی مجبور بوده است با مسائل و مشکلات متعددی دست و پنجه نرم کند. شواهد انسان شناختی و زیست شناختی نشان می دهد که از اعصار گذشته مبارزه مداومی برای بقا در جریان بوده است. چنین واقعه ای در خصوص دنیایی که در آن زندگی می کنیم این گزاره را به میان می آورد که گرفتاری و مشکل به هر نحوی که باشد جزء لاینفک زندگی هر ارگانیسمی در این جهان است و بقای او حاصل مقابله موثر با این مشکلات است (قربانی، ۱۳۸۴).

شاید بتوان گفت بزرگترین توانایی بشر در برابر مشکلات، هوش و حضور آن در انسان است. هوش عبارتست از حالت تعادلی که کلیه استعدادهای سازشی پی در پی از نوع حسی و حرکتی و نیروهای شناختی و اکتسابی و همچنین کلیه تبادلات جزئی و انطباقی که بین جسم و محیط صورت می گیرد، بدان گرایش دارد. کلاپارد هوش را که به مثابه فونکسیون و عمل ذهنی به منظور سازش با موقعیت جدید است و در مقابل عادت و غریزه یعنی سازش با موقعیت هایی که مداوم تکرار می شوند قرار می دهد. این که فرد در برابر موقعیت های تازه و غیر مترقبه و پیش بینی نشده چه واکنشی از خود نشان می دهد نتیجه هوش اوست. از نظر کلاپارد و اشترن هوش نوعی تطابق ذهنی با مقتضیات و موقعیت های جدید است (حاتمی، ۱۳۸۱).

تعاریف گوناگونی از هوش ارائه شده است؛ به عنوان مثال کالوین و ودر (۱۹۷۱) مطرح می کنند که هوش توانش یادگیری است. وکسلر (۱۹۴۳) هوش را این گونه تعریف می کند: توانایی عمومی فرد برای اینکه بتواند به طور هدفمندی عمل کرده، بطور منطقی فکر کند، به طور موثری با محیط پیرامون خود ارتباط برقرار کند. مفهوم هوش به دلیل انتزاعی بودن در طول سال ها دستخوش تغییر بوده است. اکثر پژوهشگران هوش را مجموعه ی ویژگی ها و استعدادهایی می دانند که به طور مستقیم قابل مشاهده نیستند. برخی آن را یک استعداد کلی و واحد می دانند و برخی معتقد به انواع هوش هستند (گنجی، ۱۳۸۳)

با این وجود وقتی روانشناسان به فکر نوشتن درباره ی هوش افتادند توجه خود را بیشتر بر جنبه های شناختی معطوف کردند (حل مساله و حافظه) با این حال عده ای هم بودند که باورداشتند که جنبه های غیرشناختی هم مهم هستند (نیکوگفتار، ۱۳۸۵).

اکثر تئوری های هوش که به طور خاص بر جنبه ی شناختی تمرکز می کنند، فرایند های دیگر از جمله اخلاقیات و عواطف را بر پایه این فرض که عواطف تاثیر از هم گسیخته ای بر راه های شناختی و عقلانی فکر کردن دارند، نادیده می گیرند (سالووی و مایر، ۱۹۹۴). چنین مدل های شناختی از توانایی های ذهنی دیگر که برای رفتار کردن به طور هوشمندانه می تواند مهم باشد همچون توانایی تشخیص اشارات اجتماعی غفلت می کنند (پفیر^۱، ۲۰۰۱) تاکید کردن روی این مهارت ها منجر به توسعه ی تعدادی تئوری های هوش های غیرشناختی می شود (باستین^۲، ۲۰۰۵).

در سال ۱۹۴۳ وکسلر نیز بیان می کند که عوامل غیرشناختی (عاطفی و اجتماعی) در پیش بینی موفقیت فرد نقش اساسی دارد، به عبارت دیگر رفتار هوشمندانه تلفیقی از مولفه های شناختی، اجتماعی و هیجانی است (کانتر و کیهلستروم ۱۹۸۷، استرنبرگ ۱۹۸۵ به نقل از حاتمی، ۱۳۸۱).

ژندایک به عنوان یکی از اولین افرادی بود که از این عقیده که تنها هوش شناختی وجود دارد با بیان کردن تئوری اش از هوش که شامل توانایی هوش اجتماعی بود، منحرف شد (باستین، ۲۰۰۵).

1.Pfiffer

2.Bastian

در سال ۱۹۲۰ ژندایک در دانشگاه کلمبیا از عبارت هوش اجتماعی برای توصیف مهارت سر کردن با دیگران استفاده کرد. او یکی از نظریه پردازانی است که در نظریه ی خود هوش را ترکیبی از مهارت ها و توانایی ها معرفی می کند و توانمندی های اجتماعی را یکی از عنصرهای مهم هوش می بیند (هدلند و استرنبرگ، ۲۰۰۱) وی هوش را به ۳ توانایی بدین قرار تقسیم می کند. ۱. توانایی انتزاعی یا نمادها که با

اندیشه ها و نمادها سروکار دارد. ۲. توان مکانیکی یا استعدادی که با بهره گیری موثر از ابزارهای کار ارتباط دارد ۳. توان اجتماعی که بیانگر توانمندی فرد در رفتارهای موفقیت آمیز با مردم است (گلمن، ۱۹۹۵ ، ترجمه پارسا، ۱۳۷۴)

استرنبرگ و گاردنر (۱۹۸۰) نیز معتقدند برای توصیف ویژگی های یک فرد با هوش باید مهارت های اجتماعی را بخشی از ویژگی های او در نظر گرفت . استرنبرگ توجه زیادی به هوش اجتماعی کرد و او را از توانایی های امروزی جدا دانست (سپهریان ، ۱۳۸۵).

سازه ی هوش اجتماعی به عنوان توانایی برای شناخت دیگران و عمل کردن به طور عاقلانه در موقعیتهای اجتماعی تعریف می شود (والکر و فولی ، ۱۹۷۳). محققانی که هوش اجتماعی را مطالعه می کنند بیان می کنند که هوش اجتماعی با عملکرد انسان به طور موثر در موقعیت های عملی ارتباط دارد .

بیان مساله

در دنیایی که تغییرات به سرعت رخ می دهند و همواره با افراد جدیدی آشنا می شویم لازم است در مهارت های اجتماعی توانمند بوده تا در برقراری رابطه ی مثبت ،شاهد نتایج پرحاصلی باشیم (پتن ، ترجمه ی شافعی مقدم و ایجادي، ۱۳۷۹).

مهارت های اجتماعی می توانند با اندکی پردازش و جلاکاری ، گستره ی وسیعی از امکانات را برای افراد فراهم آورند که به آن هوش اجتماعی گفته می شود (بازان، ترجمه اسدی ، ۱۳۸۶).

هوش اجتماعی شامل توانائی هایمان برای تفسیر کردن رفتار دیگران در شرایطی از موقعیتهای ذهنی (افکار ، تمایلات ، مقاصد و نیات) ، برقرار کردن ارتباط هم در گروه های اجتماعی پیچیده و هم در روابط دوستانه نزدیک، همدردی کردن با حالت های (موقعیت های) ذهنی دیگران و پیش بینی کردن نحوه ای که دیگران احساس ، فکر و رفتار خواهند کرد ، است (بارون کوهن ، ۱۹۹۹).

برای با هم بودن باید بتوان رابطه ایجاد کرد ، ابتدا رابطه فرد به فرد ، سپس در یک گروه کوچک آنگاه در یک فضای شلوغ و در نهایت در یک گروهی بزرگ . در تمامی این فرایندها ، شخص درگیر ارتباط ذهن به ذهن خواهد بود . کنار آمدن با کسی _ حتی فرد با خودش _ کاری بس دشوار است و به طریق اولی کنار آمدن موفقیت آمیز و همزمان با گروه بزرگی از ذهن های دیگر ، مطمئناً نشانه ی هوش سرشار است . افرادی که از نظر اجتماعی با هوش به حساب می آیند ، باید تمام نیروی مغزی و بدنی شان را در راستای ایجاد ارتباط با دیگران و یا خواندن افکار آنها به کار گیرند . آنها باید روش های تشویق دیگران به رشد و خلاقیت ، ایجاد ارتباط و رفتار دوستانه را بیاموزند و در همان حال باید بدانند چگونه دوست پیدا کنند و چگونه دوست را حفظ کنند .

این هوش بسیار مهم همچنین شامل توانایی برای مذاکره کردن است . همان طور که قایقران باید بتواند قایق خود را در آب های خروشان کنترل کند ، او همچنین باید بتواند مذاکرات را نیز با وجود کشمکش ها به جای خوبی هدایت کرده و از اشتباهات اجتناب ورزد . تمام این مهارت ها حاکی از این است که برای خوش صحبت بودن و برای شنونده خوب بودن باید از هوش اجتماعی لازم برخوردار بود تا بتوان به گونه ای موفق با دنیای وسیعتر ایجاد ارتباط کرد (بازان ، ترجمه اسدی ، ۱۳۸۶).

کسانی که از نظر هوش اجتماعی قدرتمندند ، می توانند کاملاً راحت با افراد ارتباط برقرار کنند ، واکنش ها و احساسات آنان را به سرعت دریابند ، دیگران را رهبری کنند و سازمان دهند و به مشاجراتی که می تواند در هر فعالیت بشری شعله ور شود ، خاتمه دهند . آنها طبیعتاً رهبرند ، افرادی هستند که می توانند احساسات جمعی ابراز نشده را بیان کنند و برای هدایت یک گروه جهت دستیابی به اهداف خود ، آن احساسات را در جای خود مطرح سازند . آنها افرادی هستند که دیگران دوست دارند با آنها باشند ، زیرا از

نظر عاطفی به دیگران نیرو می دهند حالت های روحی خوبی در افراد ایجاد می کنند و این فکر را پدید می آورند که اطراف فردی با این خصوصیات بودن چه سعادت است (گلمن ، ترجمه پارسا ، ۱۳۸۵).

باتوجه به اهمیت هوش اجتماعی در برقراری ارتباط موفق و پیشرفت های کاری و تحصیلی وعدم کفایت آزمون های هوش اجتماعی ترجمه شده برای جمعیت ایرانی و عدم کفایت آزمون های هوش اجتماعی در سنجش حیطة ی مورد نظر، در این پژوهش محقق درصدد ساخت و هنجاریابی این مقیاس در بین دانشجویان دانشگاه های تهران برآمده تا زمینه را در جهت پژوهش های آتی در این مورد فراهم سازد .

اهداف تحقیق

- تعیین روایی آزمون هوش اجتماعی
- تعیین پایایی آزمون هوش اجتماعی
- استاندارد سازی آزمون هوش اجتماعی و ارائه هنجارهای مورد لزوم
- مقایسه هوش اجتماعی در بین دانشجویان دختر و پسر
- فراهم آوردن زمینه لازم جهت پژوهش های آتی در این زمینه

انسان اجتماعی آفریده شده و برای رشد و پیشرفت خود ناگزیر است که در جامعه و در بین افراد زندگی کند و لزوماً با یک سری از مسایل اجتماعی از قبیل تعامل با دیگران، رفتار اجتماعی و حل مسائل بین فردی روبرو است که حل موفقیت آمیز آن‌ها جهت ادامه حیات ضروری بوده و قابلیت شرکت موثر در تعامل با دیگران چه در زندگی خصوصی و چه در زندگی حرفه‌ای از اهمیت حیاتی برخوردار است (منشی طوسی، ۱۳۷۸).

آلبرت نیز یکی از مهارت‌های اصلی موفقیت در زندگی را توانایی برقراری ارتباط با مردم می‌داند. وی بیان می‌کند بسیاری از افراد شغل، دوستانشان، زندگی مشترکشان و همسرشان را به دلیل مهارت‌های بین فردی ضعیف از دست می‌دهند. حقیقت ساده این است که کسانی که توانایی رشد یافته‌ای از هوش اجتماعی دارند در مقابل کسانی که در این مهارت‌ها کمبود دارند دوستان بیشتر و روابط بهتری داشته و از لحاظ شغلی موفق‌تر بوده و شادتر زندگی می‌کنند.

افراد با هوش اجتماعی بالا - آن‌ها کسانی که ابتدا در رفتارشان تقویت کننده هستند - برای دیگران جذاب هستند به این دلیل که رفتارهای تقویت کننده باعث می‌شود دیگران از طریق ارتباط با این افراد احساس ارزشمندی، توانمندی، دوستی و احترام و قدر دانی داشته باشند. در مقابل افراد با هوش اجتماعی پایین - آن‌ها کسانی که نسبت به دیگران رفتار مسموم کننده دارند - برای دیگران جذابیتی ندارند به این دلیل که رفتارهای مسموم کننده باعث می‌شوند که دیگران در اثر ارتباط با این افراد احساس کم‌ارزشی، بی‌کفایتی، عدم صمیمیت، عصبانیت یا سرخوردگی داشته باشند (آلبرت، ۲۰۰۶).

به همین دلیل موعد آن رسیده است که برای هوش اجتماعی اولویت برجسته‌ای در آموزش اولیه مان در مدارس عمومی، یادگیری بزرگسالان و در شغل‌ها قرار دهیم. کودکان و نوجوانان نیاز دارند تا دوستی و احترام را یاد بگیرند بخصوص آن‌هایی که مشتاق به دست آوردن آن هستند. مدیران نیازمند این هستند که مردم را درک کنند و با آنها ارتباط داشته باشند به دلیل این که آنها به عنوان رهبر تعیین شده‌اند. حرفه‌ای‌های فناوری مدرن نیاز دارند تا موقعیت‌های اجتماعی را بشناسند و هدفشان را از طریق کار کردن با همدلی به دست بیاورند. دانشگاهیان نیاز دارند تا همکاری با دیگران را یاد گرفته و دیگران را به گونه‌ای موثر تحت تاثیر قرار دهند. همه افراد در زندگی شغلی و کاریشان نیاز دارند تا خودشان را به طور موثر نشان داده و احترام را از کسانی که با آنها در ارتباط هستند به دست بیاورند. از این رو هوش اجتماعی این قابلیت

را دارد که تعارض را کاهش دهد ، همکاری به وجود آورد و قطبی سازی و تعصب را با شناخت و درک کردن
جایجا سازد و مردم را در جهت به دست آوردن هدف به حرکت درآورد و همچنین ممکن است هوش
اجتماعی عنصر مهمی در زندگی ما به عنوان گونه ای از باشد (ریونبرک ، ۲۰۰۶) .

چندین مطالعه جدید نیز ضرورت هوش اجتماعی را مورد تأیید قرار می دهد.

- در شرکت های مسافربری مدیرانی که از توانایی هوش اجتماعی بالاتری برخوردار بودند در

مقایسه با مدیرانی که تنها از تواناییهای تسلط بر خود برخوردار بودند ، سود بیشتری را به دست
آوردند.

- همچنین هوش اجتماعی بالا در بانکداران تلاشگر ، عملکرد سالانه ی هیئت رئیسه را پیش

بینی می کند که منعکس کننده موفقیت شغلی آنها می باشد .

- ارزش هوش اجتماعی در میان روحانیون و در بین کشیشان کاتولیک نیز قابل کاربرد می

باشد و هوش اجتماعی بالای آنها رضایت بیشتر حاضرین در کلیسا را پیش بینی می کند (گلمن ،
۲۰۰۸).

سوالات تحقیق

۱. عوامل سازنده آزمون کدامند؟
۲. آیا آزمون هوش اجتماعی از روایی قابل قبولی برخوردار است ؟
۳. آیا آزمون هوش اجتماعی از پایایی قابل قبول برخوردار است؟
۴. آیا بین هوش اجتماعی دختران و پسران تفاوت معناداری وجود دارد ؟
۵. هنجارهای آزمون کدامند؟

تعاریف مفاهیم و واژگان اختصاصی :

تعریف نظری :

هنجاریابی : به فرآیند تعیین کارکرد متوسط افراد در یک آزمون که طبق شرایط خاص علمی و استاندارد صورت می گیرد ، هنجاریابی یا نرم گفته می شود(آناستازی ، ترجمه براهنی، ۱۳۷۱).

روایی : عبارت است از توافق بین نمره آزمون با صفت و خصیصه ای که آزمون برای اندازه گیری آن ساخته شده است (کاپلان و ساکورو، به نقل از شریفی، ۱۳۷۷).

پایایی : منظور از پایایی میزان اعتمادی است که می توان به نتایج آزمون داشت (کرمی ، ۱۳۸۲).

هوش اجتماعی : ثرندایک هوش اجتماعی را این گونه تعریف می کند توانایی درک کردن حالات درونی ، هیجانات و رفتارهای خود و دیگران و عمل کردن سازنده بر اساس آن اطلاعات (مایر و سالوی ۱۹۹۳ به نقل از فرانک جی لاندی^۱، ۲۰۰۵).

تعریف عملیاتی :

ساخت : منظور از ساخت در این پژوهش جمع آوری و طرح سوال های مربوط به هوش اجتماعی و تهیه پرسشنامه ای جهت سنجش میزان هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه های تهران است ..

هوش اجتماعی : منظور نمره ای است که آزمودنی از پرسشنامه ی محقق ساخته ی هوش

اجتماعی به دست می آورد .